

פרשת בראשית

הדלקת נרות
אופק דימונה

ר"ת	יציאת שבת	ניסת שבת
19:16	18:41	17:46

ברכת הלבנה כשעננים אכסיס אותה?

ברכת הלבנה דרך חלון זכוכית ובלבד שיראנה מאירה ובהירה.

והביאור הלכה הביא דברי הרש"ל וכתב שגם הוא מודה לדברי הרדב"ז בזה.

ובפסקי תשובות (אות ה) כתב שאם ברך ברכת הלבנה ותוך כדי הברכה נתכסתה יגמור הברכה, ואם משער שתוך כדי תראה הלבנה שוב, ימתין באמצע הברכה וכשתתגלה ימשיך ויסיים את ברכתו. ועוד כתב (אות ז) להגדיר מהו ענן עב וענן דק, שענן דק זה באופן שרואה את צורת הלבנה, וענן עב אינו רואה צורת הלבנה, והוסיף שאם בדיעבד ברך על הלבנה כשהיא מכוסה בענן עבה אך רואים את אור הלבנה על גבי הענן יצא י"ח, ואם אין רואים את אור הלבנה על גבי הענן צריך לחזור ולברך שוב כשתתגלה הלבנה. אבל כשאין זמן לקדש על הלבנה יש להקל לברך על הלבנה כשאורה משתקף על גבי הענן. (הסתמך על דברי האדני פ"ז ושו"ת ספר יהושע).

אלא **שבילקוט יוסף** (עמ' שכ - שכא) כתב כשיש ענן דק על הלבנה מנהגינו להמתין עד שהענן יזוז (הערה ו) אולם אם לא נותר זמן לברכת הלבנה יברך אפי' כשיש עליו ענן דק שיש לסמוך על המתירים, ואם יש לו עוד זמן לברך את ברכת הלבנה לא יברך עליו, אך על ענן עב לכולי עלמא אין לברך. ואם בא לברך ורואה שיש עננים שעומדים לכסות את הלבנה ימתין עד שיעברו העננים ואין להתחיל לברך אלא אם משער שבעת הברכה לא תתכסה הלבנה בעננים. **ובחזון עובדיה** (חנוכה עמ' שכד) כתב שהמברך יש לו על מה לסמוך.

והטעם כתב הראב"י אב"ד שלפי הירושלמי שכתב היה עומד בבית הכסא ושמע קול רעמים, אם יכול לצאת ולברך תוך כדי דיבור (שיעור הזמן שאומר 'שלוש עלים רבי') יברך ואם לא - לא יברך, הוא הדין לעניין ברכת הלבנה שאם ראה לבנה במקום הטינופת ויצא משם, אם הוא בתוך כדי דיבור מראיית הלבנה יברך ואם לאו לא. והביאור הלכה הביא בשם הגר"ח מצאנזר שאם לא התחיל לברך ונתכסתה הלבנה אם הוא בתוך כדי דיבור יכול לברך. והנה משמע מדבריהם שאם הוא מברך תוך כדי דיבור מעת שראה אותה אפי' נתכסתה יכול לברך. א"כ הוא הדין כאן שלא נתכסתה הלבנה ועומדת להתכסות שיכול לברך.

כתבו **בספר אדני פז, ובשו"ת ספר יהושע** אפי' שיש עננים עבים על הלבנה, והיא מאירה יפה, יכול לברך עליה.

ובחזון עובדיה (חנוכה עמ' שכב) כתב על דבריהם שלא ראו דברי הרדב"ז, וספק ברכות להקל. (כמבואר בקטעים הבאים).

כתב **החיד"א** בספרו **מורה באצבע** לבנה המכוסה ע"י ענן דק אין לברך עליה, וכן כתבו **הבן איש חי** (שנה שניה פרשת ויקרא אות כג) **וכף החיים**.

כתב **בשו"ת רב פעלים** (ח"ג סי' ה) בשם הכנסת הגדולה שהביא דברי הרדב"ז (ח"א סי' קנד) אם התחיל לברך הלבנה ותוך כדי הברכה נתכסה ע"י ענן גומר את הברכה, וכתב הרב פעלים שלא מצא זה ברדב"ז, וכן כתב **הפחד יצחק** שלא מצא כן, ועוד כתב שהמהריק"ש כתב שהוא נמצא בתשובת הרדב"ז סי' יא דין א וסיים שגם שם לא מצא דין זה.

אולם באמת כתב **כן הרדב"ז** (ח"א סי' שמא), והביאוהו **המגן אברהם, משנ"ב** (ס"ק ג) **ובחזון עובדיה** (עמ' שכב) לבנה המכוסה בעננים אם העננים דקים וקלושים שנראית הלבנה מתוכה מברך, ואם העננים עבים אינו מברך. ואם התחיל לברך ונתכסתה הלבנה גומר הברכה, (כתב **ילקוט יוסף** (עמ' שכב) והוא הדין שאם היה מברך על ברכת הלבנה ותוך כדי הברכה נדחק הצידה באופן שמשם אינו רואה את הלבנה רשאי הוא להמשיך לברך. ולכאורה מהמשך דברי הרדב"ז משמע שאם תוך כדי ברכת הלבנה תתכסה ולא יספיק לסיים את הברכה - אין להתחיל ולברך עליה, א"כ הוא הדין לגבי אדם שנדחק הצידה מתחת לגג באופן שאינו רואה את הלבנה שצריך להפסיק ולצאת משם ואח"כ להמשיך לברך? אולם יש לחלק ששם מדובר שהענן מכסה את גוף הלבנה וע"כ אין לו לברך עליה במקרה שידוע שהיא תתכסה בזמן הברכה, מה שאין כן כאן שאין גוף הלבנה מכוסה ועדיין היא מאירה שיכול להמשיך ולברך). ואם משער שתוך כדי שיברך תתכסה הלבנה לא יתחיל לברך (כן כתב **המגן אברהם** לדייק מדברי הרדב"ז). והוא הדין לגבי מסך שמפריד בינו לבין הלבנה שאם הוא דק וקלוש ונהנה מאור הלבנה ומכיר בדברים שאפשר להכיר ע"י אור הלבנה יכול לברך, אולם אם המסך עב ואין נהנה מאורה, אין לברך עליו שהוי ברכה לבטלה. וכן כתב **הילקוט יוסף** (עמ' שכ) שאין צריך להוריד את המשקפיים בעת שמברך ברכת הלבנה, וכן אם יש אדם שאינו מרגיש טוב והרוח קצת מזיקה לו יכול לברך את

קטן שהגדיל

כתבו **בהליכות שלמה** (תפילה עמ' קפו) ו**בשו"ת משנה הלכות** (חלק יא סי' שמג) שקטן שעתיד להגדיל בתוך זמן ברכת הלבנה אינו צריך להמתין לכשיהיה בן י"ג אלא יכול לברך מיד.

והטעם כתב שהרי כל חיוב ברכת הלבנה הוא מדרבנן, וגם, שמצות ברכת הלבנה מדרבנן, ועתה כשהוא קטן יש עליו חיוב חינוך שהוא ג"כ מדרבנן. אמנם **בחזון עובדיה** (חנוכה עמ' שעג) ו**בילקוט יוסף** (עמ' שכה) כתבו קטן שעתיד להגדיל ויהיה בר מצוה בי' לחודש, אין לו לברך ברכת הלבנה עם הציבור המקדים לברך במוצאי שבת קודם י' לחודש, אלא ימתין ויברך ברכת הלבנה לאחר מכן, שיעשה את ברכת הלבנה לאחר שנתחייב בתור מצווה ועושה (אלא א"כ יש חשש שהלבנה תהיה מכוסה יברך קודם **הערה** בחזון עובדיה שם), ואם ברך קודם לכן בדיעבד אינו חוזר ומברך. ואם יגדיל להיות בר מצווה ביום טז' לחודש יקדים לברך עם הציבור.

והטעם כתב שם בהערה שגדול המצווה עושה יותר מן שאינו מצווה ועושה, ועוד שלדעת רש"י אינו חייב בכלל במצוות אלא שאביו חייב לחנכו מדין חינוך וכתב הכסף משנה שכן הוא דעת הרמב"ם, ולפי זה בודאי שעדיף שיברך לכשיגדל.

ובפסקי תשובות (אות ח) כתב שביום האחרון שיש חשש שלא תראה הלבנה, אזי כל שנגלתה הלבנה אפי' לרגע קט יברך, כשהוא תוך כדי דיבור לראייתה, ואע"פ שתתכסה אח"כ.

ואם מסופק אם הלבנה תתכסה, כתב **בפסקי תשובות** (שם) שלכתחילה יכול להתחיל לברך ואף אם לבסוף נתכסתה הלבנה תוך כדי הברכה.

הטעם כיוון שכתב המגן אברהם 'אם יודע שתתכסה', והמשנ"ב כתב 'אם משער', משמע מדבריהם שבספק אין מה לחשוש, ובנוסף שיש לצרף דעת המתירים בכל אופן לברך.

וכשחלק מן הלבנה מכוסה, כתב **בהליכות שלמה** (הלכות ר"ח פ"א אות מד) שרשאי לברך עליה, **והלקט יושר** כתב כי פעם ראה את רבו בעל תרומת הדשן שראה חלק מן הלבנה שהיא מכוסה ובכל אופן ברך עליה.

הרואה את האבנה דרך חשקפת

כתב **בהליכות שלמה** (שם אות מו) שצריך עיון מכיוון שהיא ראייה שאינה טבעית ויתכן שאינה נקראת ראייה לכל דיני התורה שצריכים בהם ראייה.

ובפסקי תשובות (סי' ריח אות ב) כתב שאף אם רואה ע"י משקפת רשאי לברך.

דיו חינוך הקטנים כברכת האבנה

כתב **רבי יעקב עמדין** קטן שהגיע לחינוך מחנכים אותו לברך ברכת הלבנה.

וכתב עליו **המשנ"ב** (ס"ק א) ונראה שזהו רק לרבינו תם אבל לרש"י לא, ונראה שכוונת רבי יעקב שטוב לנהוג כן לכתחילה כדעת השו"ע. שכתב השו"ע דעת רבינו תם שקטנים שלא הגיעו לחינוך פטורים, ודעת רש"י שאפי' שהגיעו לחינוך פטורים, וסיים השו"ע שראוי לנהוג כרבינו תם לא הגיעו לחינוך פטורים, וכשהגיעו לחינוך חייבים.

וגיל החינוך, כתב **המשנ"ב** (סי' ע"ס"ו, סי' רס"ט ס"ק א) שהוא גיל שש או שבע כל אחד לפי חריפותו.

האם עיוור מברך ברכת
הלבנה?

להקדשה ולתרומות, התקשרו –
053.313.2472

העלון מוקדש:

לרפואת: רוני בת סופי.
לש"י: דן בן נאמי ג'ולף ז"ל.